

sygn. akt I C 593/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Płocku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Joanna Przybylska

Protokolant: protokolant sądowy Monika Chmurzyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 października 2014 r. w Płocku

sprawy z powództwa A. G.

przeciwko Towarzystwu (...) S. A. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie

1. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz powoda A. G. tytułem zadośćuczynienia kwotę 50.000,- (pięćdziesięciu tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz powoda A. G., tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, kwotę 20.000,- (dwudziestu tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty;
3. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
4. nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Płocku kwotę 3.500,- (trzech tysięcy pięciuset) złotych tytułem opłaty od pozwu w części uwzględniającej powództwo oraz kwotę 1279,50,- (jednego tysiąca dwustu siedemdziesięciu dziewięciu 50/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu pokrytych tymczasowo ze Skarbu Państwa;
5. w pozostałym zakresie znosi koszty procesu pomiędzy stronami.

sygn. akt I C 593/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 marca 2012 r. pełnomocnik powoda A. G. wystąpił o:

1. zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz powoda kwoty **180.000 zł** wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty tytułem **zadośćuczynienia i odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej spowodowanej śmiercią** w wypadku komunikacyjnym z dnia 1 września 2000 roku ojca I. G.;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda **renty** alimentacyjnej w wysokości **1.500 złotych miesięcznie**, płatnej z góry do 10 dnia każdego miesiąca, do rąk matki J. G. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat;

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3.600,-złotych;

4. ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości na skutek zdarzenia z dnia 1 września 2000 roku.

W uzasadnieniu pełnomocnik wskazał, iż w dniu 1 września 2000 roku na trasie K. – T. w B. miał miejsce wypadek komunikacyjny, wyniku, którego śmierć na miejscu poniósł pasażer pojazdu marki F. (...) o nr rej. (...) – I. G., a sprawcą wypadku był kierujący pojazdem M. T., który nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, polegające na niedostosowaniu toru jazdy samochodu do odcinka drogi i zjechaniu bez uzasadnionej przyczyny z jezdni na pobocze, a następnie do przydrożnego rowu, gdzie uderzył w drzewo.

W piśmie z dnia 14 czerwca 2012 roku (k. 77-80) pełnomocnik powoda sprecyzował żądania pozwu wskazując, iż żąda od pozwanego na rzecz powoda kwoty 130.000,-złotych tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej i kwoty 50.000,-złotych za doznaną krzywdę, wskazując jednocześnie, że podstawę żądania stanowi art. 446§ 3 kc. W uzasadnieniu pełnomocnik wskazał, iż dokonując kwotowego wyliczenia odszkodowania przyjął, iż wkład I. G. w finanse rodziny wynosiłby 900,-złotych, po przemnożeniu przez okres czasu od daty zdarzenia daje kwotę 130.000,-złotych. Pełnomocnik wskazał ponadto, iż zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury przed datą wejścia w życie nowelizacji kodeksu cywilnego z dnia 30 maja 2008 roku wprowadzającej przepis art. 446 § 4 kc, odszkodowanie przyznane na podstawie art. 446 § 3 kc winno także uwzględniać szkodę niematerialną w postaci krzywdy i cierpienia osoby bliskiej zmarłego, która doznała wstrząsu psychicznego związanego ze śmiercią osoby bliskiej polegającego na poczuciu krzywdy, nieszczęścia, żalu, tęsknoty za osobą bliską, osamotnienia, niespełnionych nadziei.

W piśmie tym (k. 79) pełnomocnik powoda zawarł nadto zestawienie kosztów utrzymania małoletniego wskazując, iż wynoszą one łącznie 1130,-złotych, a nadto koszty których matka dziecka nie jest w stanie zaspokoić z powodu braku środków – 1390,-złotych.

W piśmie z dnia 4 marca 2013 roku jako podstawę żądania zadośćuczynienia pełnomocnik wskazał art. 448 kc w zw. z art. 24 kc

Pełnomocnik pozwanego wnosil o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2001 r. Sąd Rejonowy w Biłgoraju w sprawie II K 91/01 uznał M. T. za winnego, tego, że w dniu 1 września 2000 r. w miejscowości B., kierując samochodem ciężarowym marki F. (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie dostosował toru jazdy samochodu do występującego prostego odcinka drogi i bez uzasadnionej przyczyny zjechał z jezdni na pobocze, a następnie do przydrożnego rowu, gdzie uderzył w drzewo i w ten sposób nieumyślnie spowodował pasażerowi samochodu I. G. obrażenia ciała w postaci złamania kości czaszki z wgłobieniem w okolicy ciemieniowej prawej, rozerwania opony twardej, rozległego zranienia mózgu, ognisk stłuczenia mózgu i ran, otarć naskórka oraz wylewów krwawych na twarzy i na głowie, które to obrażenia skutkowały natychmiastowym zgonem I. G. w wyniku ciężkiego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego (dowód: kopia wyroku Sądu Rejonowego w Biłgoraju k. 20-21).

A. G. urodził się w dniu (...) (kopia odpisu aktu urodzenia k. 19). W 2008 roku A. G. był diagnozowany w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w S.z powodu trudności szkolnych, gdzie stwierdzono zaburzone słuchowe różnicowanie głosek, nadmierną ruchliwość oraz obniżoną zdolność koncentracji uwagi, impulsywność (kopia opinii k. 22-23). W opinii Poradni z 27 marca 2012 roku stwierdzono natomiast, iż trudności szkolne mogą wynikać z cech nadpobudliwości psychoruchowej oraz braku systematycznej pracy i właściwych oddziaływań wychowawczych (kopia opinii k. 83- 84). Zdaniem wychowawcy natomiast, A. jest dzieckiem pogodnym, otwartym i komunikatywnym,

lubianym i akceptowanym przez grupę rówieśniczą, Nie lubi jednak przegrywać i wówczas rozładowuje złość na rówieśnikach co kończy się konfliktem (kopia opinii wychowawcy I. K.k. 85).

A. G. istotnie odczuwa brak ojca, jako pólsierota jest wyśmiewany przez dzieci, utrzymuje bliski kontakt z dziadkiem, który zabiera go na ryby, po szkole czasami przebywa u dziadka, czasami też nocuje (zeznania przedstawicielki ustawowej J. G. k. 141-142, 316-317).

Na zaspokojenie aktualnych potrzeb A. wystarcza kwota ok. 1000,-złoty jaką otrzymuje, przy czym z kwoty tej utrzymuje się również nieposiadająca dochodów matka małoletniego i częściowo jego brat K. A. (8 lat), na którego ojciecłoży alimenty w kwocie 300-400,-złoty miesięcznie. Od półtora roku rodzina korzysta z Internetu i pożyczonego komputera. A. chciałby uczęszczać na prywatne lekcje j. angielskiego,, albowiem z tego przedmiotu miał ocenę mierną, a koszt za godzinę tych zajęć to 60,-złoty. Powód trenuje piłkę nożną, chodzi na zajęcia na Orliku, które są niepłatne (zeznania przedstawicielki ustawowej J. G.k. 141-142, 316-317).

I. G. z wykształcenia był elektrykiem, pracował dorywczo jako kierowca (posiadał prawo jazdy kat. C). Utrzymywał żonę i kilkumiesięcznego syna. W chwili zgonu miał 25 lat, był 3 lata po ślubie (zeznania przedstawicielki ustawowej J. G. k. 141-142, zeznania świadków W. G. k. 143-145, 316-318, F. G. k. 145-146).

.I. G. był zatrudniony:

- na czas określony od 2.09.1996 roku do 30.11.1996 roku jako production operator w (...) Sp. z o.o. w K. (k. 52);
- od 1.05.1998 roku do 30.06.1998 roku – w firmie (...) J. S. w W., wykonując czynności z zakresu instalacji elektrycznych i układania kabli – umowa została rozwiązana za porozumieniem stron z powodu braku pracy (k. 53);
- od 1.08.1998 – 5.07.1999 roku w (...) s. c.” w M. jako kierowca konwojent, umowa została rozwiązana za porozumieniem stron (k. 54);
- na czas określony od 2.08 – 27.10. 1999 roku jako kierowca w Przedsiębiorstwie Handlowo- Usługowo- (...) P. S. (k. 55- 56);
- od 1.12. – 22.12.1999 roku jako kierowca w (...) s.c. w S., umowa została rozwiązana za porozumieniem stron (kopie świadectw k. 52- 57).

Jedynym źródłem dochodów rodziny były zarobki osiągane przez I. G., z w/w źródeł, a także prac dorywczych. Rodzina nie znała wysokości tych dochodów, ale wystarczyło na bieżące utrzymanie. Małżonkowie z pieniędzy uzyskanych z prezentów weselnych zakupili dom, który wymagał remontu, ale zdołali jedynie doprowadzić wodę, wykonać kanalizację, łazienkę i poprawić centralne ogrzewanie. W remoncie zarówno finansowo jak i osobistym staraniem, pomagali rodzice zmarłego. I. G. w okresie kiedy pozostawał bez pracy (stałej czy dorywczej) był zatrudniany w firmie ojca – zakładzie cykliniarskim, ale były to prace okresowe, a zarobki wynosiły się w granicach 80-100,-złoty dziennie (zeznania przedstawicielki ustawowej J. G. k. 141-142, 316-317, zeznania świadków W. G. k. 143-145, 316-318, F. G. k. 145-146).

Na miesięczne dochody rodziny w 2012 roku składały się:

- renta rodzinna z (...) na rzecz A. G. jako uposażonego od 1 kwietnia 2012 roku w kwocie - 352,84,-złoty (k. 86);
- renta rodzinna z ZUS od maja 2012 roku w kwocie 596,33,-złoty (k. 87);
- zasiłek rodzinny plus dodatek dla matki samotnie wychowującej dziecko – od listopada 2011 roku w kwocie – 261,-złoty (k. 88).

Aktualnie natomiast dochody te kształtują się następująco:

- renta rodzinna powoda – 627,91,-złotych (k. 297);

- zasiłek rodzinny – 276,-złotych (k. 299);

- renta z (...)– od 1. 04.2014 roku 358,32,- (k. 298), przy czym przedstawicielka ustawowa małoletniego nie może liczyć na niczyje wsparcie finansowe, albowiem jej rodzice nie żyją, a teściowie nie posiadają środków finansowych aby jej pomagać. Łącznie dochody trzyosobowej rodziny wynoszą aktualnie 1262,23,-złote (są to dochody powoda) plus dobrowolne alimenty na K. A.(syna J. G.) w kwocie ok. 300-400,-złotych (zeznania przedstawicielki ustawowej J. G.k. 141-142, 316-317).

Matka powoda ma jeszcze jedno z dziecko z nieformalnego związku - K. A.(ur. w (...)roku), ojciec dobrowolnie realizuje względem niego obowiązek alimentacyjny w zależności od możliwości. J. G.nie posiada żadnego dochodu (zeznania przedstawicielki ustawowej – J. G.k. 141-143, 316-317).

W 2012 roku J. G. wydatkowała 22,80,-złotych na płyn multi- sanostol (syrop multiwitaminowy), 8,82,-złote na metypred (lek stosowany m. in. w reumatoidalnym zapaleniu stawów), 182,-złote na plecak, kurtkę sportową i bluzkę, 386,90,-złotych na węgiel, a w styczniu 2013 roku na węgiel – 799,-złotych (kopie dokumentów k. 170-174). W okresie od 14 października 2012 roku do 25 stycznia 2012 roku poniosła opłaty za energię elektryczną w kwocie 270,10,-złotych (kopie doładowań k. 175-177).

Sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w związku z ruchem pojazdu w pozwanym zakładzie (okoliczność bezsporna).

Jak wynika z akt szkodowych zgłoszenie szkody nastąpiło w dniu 23 listopada 2010 roku z żądaniem zapłaty kwoty 200.000,-złotych tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej (k. 5-19 akt szkodowych). Pismem z dnia 26 listopada 2010 roku pozwany wezwał pełnomocnika powoda do uzupełnienia braków dokumentacji uniemożliwiających rozpoznanie wniosku. Brak dokumentu i zapisu, który pozwalałby na jednoznaczne ustalenie kiedy nastąpiło usunięcie braków wniosku, ale z całą pewnością po dniu 3 grudnia 2010 roku, z uwagi na datę zaświadczenia z Urzędu Skarbowego (k. 28 kat szkodowych) Z treści pisma pełnomocnika powoda wynika, iż dokumenty zostały przesłane w dniu 8 grudnia 2010 roku (k. 33 akt szkodowych). Zatwierdzenie odmowy wypłaty świadczenia nastąpiło w dniu 20.01.2011 roku (k. 32 akt szkodowych). Pismem z dnia 27 stycznia 2011 roku pozwany poinformował, iż odmówiono wypłaty odszkodowania (k. 34-35 akt szkodowych).W dniu 14 lutego 2011 roku wpłynęło do pozwanego wezwanie do zapłaty odszkodowanie z art. 446 § 3 kc w kwocie 200.000,-złotych. W kolejnym piśmie z dnia 29 marca 2011 roku poinformowano pełnomocnika powoda, iż (...) W. po ponownej analizie akt sprawy nie znalazło podstaw do zmiany decyzji (k. 45-46 akt szkodowych). W dniu 18 kwietnia 2011 roku wpłynęło do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty kwoty 200.000,- złotych, na podstawie art. 446§ 3 kc – tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej.

Zgodnie z opinią psychologiczną biegłej M. D. k. 185-206 utrata ojca wywarła pośredni wpływ na rozwój psychiczny 9- miesięcznego dziecka, głównie poprzez ciężki stan psychiczny jego matki, nie ma możliwości stwierdzenia czy i w jakim stopniu wpłynęła na spowolnienie rozwoju psychofizycznego powoda. Rozwój małoletniego powoda na dalszych etapach życia, a w szczególności jego rozwój psychofizyczny doznaje stałego uszczerbku w wyniku śmierci ojca i niemożności opieki nad synem oraz wspierania go w trudnych sytuacjach społecznych, z którymi ten ma stale do czynienia. Okres edukacji formalnej powoda jest związany z coraz silniej doświadczaną na różnych płaszczyznach świadomością braku ojca. Ma miejsce wzrost samoświadomości małoletniego, że jego ojciec nie żyje i nie zadba o niego w wielu dziedzinach. Niekorzystnie na sytuację chłopca wpływa fakt przebywania w nietolerancyjnym środowisku rówieśniczym. Chłopiec nie ma silnego męskiego wzorca, który mógłby mu pomóc w rozwiązywaniu problemów, czy chociażby wstawić się za nim u nauczycieli, co dodatkowo jest potęgowane jest faktem, iż matka słabo sobie radzi w kontaktach społecznych, jest osobą bardzo zamkniętą na ludzi, nieufną Powód zdaje sobie sprawę ze swojej trudnej sytuacji i tylko nieżyjący ojciec kojarzy mu się z kimś, kto może go uratować, idealizuje postać ojca i coraz bardziej cierpi, że go nie ma. Zdaniem biegłych chłopiec wymaga wsparcia społeczno – psychologicznego, aby małoletni mógł

poradzić sobie z dotychczasowymi problemami i został wyposażony w lepsze umiejętności społeczne (opinia biegłej k. 185-206).

Matka powoda choruje na reumatoidalne zapalenie stawów, jest to choroba nieuleczalna z autoagresji o niepomyślnym rokowaniu prowadząca do trwałego kalectwa i upośledzenia narządu ruchu mimo możliwości uzyskania okresowych remisji. J. G. jest osobą częściowo trwale niezdolną do pracy (opinia biegłej G. C. k. 264).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dokumenty, których żadna ze stron nie kwestionowała, a brak podstaw wątpliwości co do ich autentyczności.

Ponadto Sąd oparł swe ustalenia na zeznaniach przedstawicielki ustawowej małoletniego oraz świadków (zeznania przedstawicielki ustawowej J. G. k. 141-142,316-317, zeznania świadków W. G. k. 143-145, 316-318, F. G. k. 145-146) w zakresie w jakim tworzą one zwartą, logiczną całość i opiniach biegłych, które zostały wydane po szczegółowej analizie materiału dowodowego, a wnioski z nich wysnute są zgodne z prawidłowym rozumowaniem, będąc logicznym następstwem przeprowadzonych analiz.

Sąd nie uznał za wiarygodne zeznań J. G., iż I. G. dobrze zarabiał, a aktualnie jako kierowca zarabiałby ok. 3000,-złoty plus ok. 1000,-złoty z prac dorywczych jako elektryk. Powyższe twierdzenia nie znajdują swojego potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Strona powodowa nie przedłożyła żadnych dowodów, z których wynikałoby, że zmarły podjąłby wreszcie stałe zatrudnienie (przez 6 lat przepracował jedynie 1,7 roku) i osiągałby dochody wyższe niż płaca minimalna. Nadto ojciec I. G., u którego ten w okresie braku pracy zarabkował, nie był w stanie podać w jakim wymiarze zatrudniał syna, z jaką częstotliwością, brak jakichkolwiek dowodów dotyczących wysokości osiąganego przez I. G. wynagrodzenia ze stosunków pracy, a nadto informacji jakie dokładnie prace dodatkowe wykonywał, jakim zakresie i jakie osiągał z tego tytułu dochody.

Nadto, w ocenie Sądu, zdecydowanie zostały zawyżone potrzeby małoletniego (k. 79), które w przekonaniu matki byłby zaspakajane gdyby żył jego ojciec, a które oszacowała na łączną kwotę 2520,-złoty, w tym podstawowe wydatki to według przedstawicielki ustawowej powoda suma 1130,-złoty, w tym na samo wyżywienie – 600,-złoty, wydatki szkolne ok. 135,-złoty, ubrania 120,-złoty, lekarstwa 50,-złoty, udział w kosztach utrzymania domu – 195,-złoty. Całkowicie niezrozumiałym jest dlaczego koszty utrzymania domu zostały podzielone na 2 osoby, skoro zamieszkują 3, a koszt opału w całości obciążył powoda. Należy nadto podkreślić, iż mimo kwestionowania przez pełnomocnika pozwanego przedstawionych przez stronę powodową kosztów utrzymania powoda, pełnomocnik powoda przedłożył tylko wybiórczo dowody na ponoszenie wydatków i to na niewielką kwotę. Przeciwno uznaniu zestawienia kosztów utrzymania za wiarygodnego, pozostaje także okoliczność, iż matka powoda akceptuje łożenie na utrzymanie drugiego z synów kwoty 300-400,-złoty, jako wystarczających na zaspokojenie potrzeb 7 –latka, w sytuacji gdy ojciec dziecka, jak twierdzi J. G. zarabia rzekomo 3.000,-złoty jako kierowca. Przeczy zasadom zdrowego rozsądku twierdzenie, iż na utrzymanie 7 – latka wystarcza kwota 300-400,-złoty, a 14-latek (w tej samej rodziny) ma potrzeby na poziomie 2500,-złoty.

W ocenie Sądu, mając na uwadze poczynione ustalenia, co do sytuacji rodziny i małoletniego, koszty utrzymania powoda nie przekraczają i nie przekraczałyby (gdyby żył jego ojciec) kwoty kilkuset złotych, 600-700,-złoty miesięcznie. Zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, iż ojciec powoda, gdyby żył, osiągałby wynagrodzenie znacznie przewyższające płacę minimalną, przy przyjęciu braku stałego zatrudnienia i podejmowaniu prac dorywczych.

Sąd zważył co następuje.

Na wstępie wskazać należy, iż ustalając podstawę odpowiedzialności Sąd miał na uwadze treść art. 11 kpc, zgodnie z którym ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. A zatem Sąd nie tylko zobligowany jest do przyjęcia, iż miało miejsce przestępstwo, ale również do przyjęcia okoliczności stanowiących znamię tego przestępstwa. W tym zakresie

w toku postępowania cywilnego niedozwolone jest przeprowadzenie dowodów przeciwnych. W świetle powyższego nie budzi wątpliwości, że, w wyniku czego odnieśli obrażenia skutkujące zgonem.

Zgodnie z art. 436 §1 k.c. odpowiedzialność za szkodę ponosi samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody. Przepis ten wiąże się z problematyką ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, regulowaną przez ustawę z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniu obowiązkowym, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 124 poz. 1125 z późn. zm.). W myśl art. 34.1. tejsze ustawy odszkodowanie z ubezpieczenia OC przysługuje w przypadku, gdy posiadacz lub kierujący pojazdem są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, iż I. G. – ojciec powoda zginął w wypadku komunikacyjnym w dniu 1 września 2000 roku. Niesporna jest także odpowiedzialność pozwanego za szkodę powstałą w związku z tym zdarzeniem.

Spornym pomiędzy stronami jest natomiast w niniejszej sprawie wysokość świadczeń należnych powodowi.

Kwestię roszczeń przysługujących w przypadku śmierci poszkodowanego reguluje art. art. 446 k.c., według którego jeżeli skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł. Osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego. Sąd może ponadto przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli skutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej.

Natomiast zgodnie z art. 23 k.c. i 448 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. W orzecznictwie został wyrażony, zasługujący na aprobatę zdaniem Sądu pogląd, iż spowodowanie śmierci osoby bliskiej przez osobę trzecią stanowi naruszenie dobra osobistego najbliższych członków rodziny zmarłego, w postaci prawa do życia w związku małżeńskim czy życia w pełnej rodzinie (tak wyrok S.A. w Gdańsku z 14 grudnia 2007 r. sygn. I ACa 1137/07, analogicznie SN w uchwale z 22 października 2010 r., III CZP 76/10 z tezą: najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.). Uznanie, iż spowodowanie śmierci członka rodziny powoduje naruszenie dobra osobistego otwiera drogę do przyznania powodowi zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Zdaniem Sądu roszczenia powoda dotyczące zadośćuczynienia zasługują na częściowe uwzględnienie.

A. G. w chwili śmierci ojca miał niespełna rok, nie był świadomy tej śmierci ale z biegiem lat coraz dotkliwiej odczuwa jego stratę. Każde dziecko ma prawo wychowywać się w pełnej rodzinie, brak jednego z rodziców, zwłaszcza w przypadku chłopca ojca, prowadzi do znacznego zubożenia emocjonalnego, brak wzorca męskiego, z całą pewnością wpływa na postawy chłopca, dodatkowo dzieci nie posiadające jednego rodzica czują się gorsze w środowisku rówieśniczym. Strata ojca pozbawiła małoletniego możliwości spędzania z nim czasu, podejmowania aktywności

charakterystycznych dla mężczyzn (mecze, łowienie ryb), matka nawet najbardziej zaangażowana w opiekę nad dzieckiem nie jest im w stanie tego braku wynagrodzić.

Nie powtarzając wywodów zawartych w opinii biegłej psycholog należy podkreślić, iż brak ojca ma istotny wpływ na stan emocjonalny chłopca, jego funkcjonowanie w środowisku rówieśniczym, pośrednio na jego rozwój i upływ czasu nie zmniejsza dotkliwości następstw tej ogromnej straty, a wręcz przeciwnie skutki śmierci ojca są dla chłopca bardziej odczuwalne. Nie sposób również pominąć, iż powód jest dodatkowo z racji choroby matki w bardzo trudnej sytuacji, albowiem to na nim będzie spoczywał obowiązek zajęcia się nią w przyszłości, gdyby żył I. G. to z pewnością on jako mąż wziąłby ten ciężar na siebie. Z uwagi na powyższe zasadnym było uwzględnienie żądania zadośćuczynienia w całości w kwocie 50.000,-złotych.

Żądanie odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. obejmuje wszelkie szkody, które nie ulegają uwzględnieniu przy zasądzeniu renty. W grę wchodzi tutaj zarówno szkody o charakterze materialnym, prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji osób uprawnionych, jak również niematerialne- nieuchwytnie lub trudne do wyliczenia, polegające na utracie realnej możliwości samej stabilizacji warunków życiowych lub ich polepszenia. Przykładowo można wskazać, że w analizowanym przepisie chodzi o trudności życiowe osoby pozbawionej opieki i troski zmarłego, osłabienie energii życiowej, przyspieszenie choroby, konieczność korzystania z pomocy innych osób, utraty perspektyw jakie członkowie rodziny wiazali z osobą zmarłego. Funkcją odszkodowania jest łagodzenie powstałych niekorzystnych skutków ekonomicznych wynikłych ze śmierci poszkodowanego a pogarszających sytuację jego bliskich. Uprawnionymi do świadczeń z art. 446§3 k.c. są najbliżsi członkowie rodziny zmarłego. W doktrynie wyrażono stanowisko, że do kręgu uprawnionych należy zaliczyć małoletnie niesamodzielne dzieci, małżonka, rodziców, osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym. W judykaturze dodatkowo wskazano, że o tym kto jest najbliższym członkiem rodziny decyduje faktyczny układ stosunków rodzinnych pomiędzy osobą zmarłą a osobą uprawnioną, nie formalna kolejność pokrewieństwa.

Bez wątpienia powód jest osobą, którą można uznać za najbliższego członka rodziny. W ocenie Sądu na skutek śmierci ojca pogorszeniu uległa sytuacja życiowa A. G..

Na rzecz powoda Sąd przyznał kwotę 20.000,-złotych, albowiem niewątpliwie jego sytuacja po śmierci ojca uległa znacznemu pogorszeniu. Małoletni został pozbawiony wsparcia ze strony ojca, na jakie mogą liczyć jego rówieśnicy, znacznie gorsze ma też perspektywy na przyszłość w zakresie rozwoju, kształcenia. Rodzice są osobami, które zaspokajają potrzeby dzieci, dbają o ich rozwój nie tylko w okresie, kiedy są niesamodzielne, ale wspierają też dzieci, kiedy są już dorosłe. Nawet, jeśli nie posiadają odpowiednich środków finansowych to pomoc ta jest realizowana poprzez osobiste starania (prace remontowe, opieka nad wnukami itp.). W przypadku utraty jednego z rodziców w okresie wczesnego dzieciństwa już na tym etapie, powód został pozbawiony perspektyw na pomoc ojca nie tylko w okresie dorastania, ale też w przyszłości. Oprócz aspektu psychicznego, ma to także aspekt materialny, który nie da się precyzyjnie określić, ale który winien być uwzględniony w sytuacji powoda. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, iż ojciec wspierałby syna materialnie (poza obowiązkiem alimentacyjnym), biorąc zwłaszcza pod uwagę fakt choroby współmałżonki i konieczności ponoszenia kosztów jej utrzymania i leczenia, ale odszkodowanie jak wyżej wskazano, analizowane jest w zdecydowanie szerszym aspekcie.

W ocenie Sądu powyższe kwoty (tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania) nie są wygórowane, a ponadto skompensują powodowi sumę negatywnych następstw spowodowanych śmiercią ojca. Są to także odpowiednie sumy z uwagi na przeciętną stopę życiową w kraju. Ponadto na tle sytuacji majątkowej powoda sumy te stanowią istotne, realne materialne dla niego wsparcie.

Co do roszczenia o rentę to zdaniem Sądu jest ono nieuzasadnione. Podstawą rozstrzygnięcia o roszczeniach powodów w tym zakresie jest art. 446 § 2 k.c.

Zgodnie z art. 446 § 2 kc osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego.

Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

Bez wątpienia powód znajduje się w kręgu osób uprawnionych do renty. Powyższe okoliczności, zdaniem Sądu nie dają jednak podstaw do zasądzenia tej renty na rzecz powoda. W ocenie Sądu strona powodowa nie udowodniła jednak, że zachodzą przesłanki do przyznania renty. Zasądzona renta nie może być wyższa od kwoty, którą zmarły byłby zobowiązany świadczyć z tytułu obowiązku alimentacyjnego (przy uwzględnieniu jednocześnie świadczeń otrzymywanych z racji śmierci rodzica). Przy ustalaniu jej wysokości należy stosować kryteria przyjęte w art. 135 kro (usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego) oraz art. 446 § 2 kc.

Analizując dochody I. G.należy przyjąć, że kształtowałyby się one na poziomie nie przekraczającym kwoty 2000,- złotych miesięcznie, Gdyby I. G.zył to na jednego członka rodziny przypadałoby zatem ok. 666,-złotych. Brak jest podstaw do przyjęcia, iż I. G.podjąłby stałą pracę, a jego dochody systematycznie by wzrastały, powyżej wzrostu związanego z podwyższaniem płacy minimalnej, albowiem gospodarka kraju wskazuje na pogarszającą się sytuację firm i rosnącą liczbę bezrobotnych, mimo wzrostu płac w sektorze prywatnych przedsiębiorstw. Trudno też, wobec braku nie tylko dowodów, ale też jakichkolwiek informacji przyjąć, iż ojciec powoda osiągałby znaczne dochody z prac dorywczych, bardziej prawdopodobnym jest, że byłyby to drobne kwoty, gdyby I. G.prawidłowo realizował swoje obowiązki jako mąż i ojciec. Strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów, które wskazywałyby, iż oczekiwania co do wzrostu płac I. G.były realne. Podkreślić też należy, iż sam pełnomocnik powoda w piśmie z dnia 14 czerwca 2012 roku wskazał, iż należy przyjąć, że „miesięczny wkład I. G.w finanse rodziny wynosiłby 900,- złotych” (k.78), co w 2000 roku stanowiło równowartość 1,75 – płacy minimalnej netto. Odnosząc to do aktualnych realiów daje sumę 2.173,50,-złotych (1242,20 x 1,75) w 2014 roku, 2076,-złotych – w 2013 roku, a w 2012 roku – 1954,-złotych. Nawet gdyby przyjąć ten poziom przeciętnego realnego wynagrodzenia I. G.to dochód na jednego członka rodziny tj. I. G., J. G.i A. G.wynosiłby w 2012 roku - 650,-złotych, w 2013 roku – 692,-złote, a w 2014 roku – 724,50,-złotych. Aktualnie dochody powoda z tytułu renty rodzinnej i zasiłku wynoszą 903,91,-złotych plus renta z ubezpieczenia prywatnego – 358,32,-złotych. A zatem z powyższego wyliczenia wynika, iż dochód przypadający na powoda po śmierci I. G.jest zbliżony, a nawet wyższy, od dochodu jaki byłby, gdyby rodzina nadal składała się z 3 osób. Trudna sytuacja finansowa rodziny spowodowana jest aktualnie przede wszystkim faktem braku jakichkolwiek dochodów ze strony matki powoda, z uwagi na jej chorobę, a nadto z powodu konieczności utrzymania przez J. G.kolejnego dziecka w wieku 7 lat, na które otrzymuje tylko w granicach 300-400,-złotych. Z uwagi na powyższe należało żądanie renty na rzecz powoda oddalić.

Odsetki Sąd zasądził od przyznanych kwot począwszy od dnia 26 grudnia 2010 roku, tj. zgodnie z żądaniem pozwu, albowiem 23 listopada 2010 roku zgłoszono szkodę, więc pozwany winien do dnia 23 grudnia 2010 roku (30 dni) przy dochowaniu należytej staranności dokonać wyjaśnienia okoliczności i wypłacić należne świadczenia, a nie przedstawił żadnych okoliczności, które by świadczyły, że nie było możliwe dochowanie terminu z art. 14.1. ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniu obowiązkowym, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. 2013.392 z późn. zm).

Sąd zasądził odsetki od poszczególnych kwot wskazanych w wyroku na podstawie z art. 455 kc, art. 481 § 1 kc oraz art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniu obowiązkowym, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. 2013.392 z późn. zm.).

Sąd oddalił żądania powoda ponad kwoty wyżej wskazane, a nadto oddalił żądanie ustalenia odpowiedzialności na przyszłość, albowiem strona powodowa nie wskazała żadnych okoliczności, które przemawiałyby za potrzebą wydania takiego rozstrzygnięcia, a zdaniem Sądu specyfika rozstrzygania w przedmiocie świadczeń w zakresie roszczeń po śmierci osoby bliskiej, przemawia przeciwko ustaleniu takiej odpowiedzialności.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 i 102 kpc, obciążając pozwanego kosztami procesu w części uwzględniającej powództwo oraz kosztami pokrytymi tymczasowo ze Skarbu Państwa (wynagrodzenie biegłych – 1209,50, zwrot kosztów podróży świadków – 70,-złoty), albowiem koszty te zostały spowodowane postawą procesową pozwanego, negującego w całości żądania powoda. Powoda Sąd nie obciążył kosztami postępowania w sprawie w części oddalającej powództwo, mając na uwadze w szczególności charakter dochodzonych roszczeń oraz sytuację finansową powoda i fakt, iż pozwanym jest podmiot prowadzący działalność gospodarczą, korzystający ze stałej obsługi prawnej.